

Beslutningsforslag nr. B 21. Fremsat den 4. februar 1982 af Steen Folke (VS) og Ingerlise Koefoed (SF)

Forslag til folketingsbeslutning

om opfordring til at trække aktstykkerne nr. 105 og 106 vedrørende takstforhøjelser for DSB og Bornholmstrafikken tilbage fra finansudvalget

Folketinget opfordrer ministeren for offentlige arbejder til at trække aktstykkerne nr. 105 og 106 tilbage fra finansudvalget og dermed undlade at gennemføre de i aktstykkerne indeholdte takstforhøjelser for DSB og Bornholmstrafikken.

Bemærkninger til forslaget

Blandt andet på grund af benzinprisernes mangedobling i de seneste år har den kollektive trafik oplevet en renæssance. Til alle dele af den kollektive trafik har der været øget søgning, mens den alt for længe favoriserede privatbilisme har været på retur. Både ud fra økologiske, ressourcemæssige, samfundsøkonomiske og sociale hensyn er dette en ønskværdig udvikling, som staten burde gøre alt for at fastholde og styrke.

Med de foreliggende aktstykker gør staten imidlertid lige præcis det modsatte. Ud fra kortsigtede driftsøkonomiske overvejelser om, at underskuddet på DSB og Bornholmstrafikken ikke må blive for stort, foreslås takstforhøjelser på 18 pct. for DSBs vedkommende og tilsvarende forhøjelser for Born-

holmstrafikken. For DSB følger takstforhøjelserne i kølvandet på tidligere takstforhøjelser på 6 pct. den 29. april 1979, 3 pct. den 10. august 1980 (hovedstadsområdet), 15 pct. den 1. december 1980 og 2 pct. den 31. maj 1981 (hovedstadsområdet).

For Bornholmstrafikken er der gennemført takstforhøjelser på 8½ pct. den 1. oktober 1980 og ca. 20 pct. den 1. oktober 1981.

At der gennem disse takstforhøjelser kommer flere penge i kassen, skal ikke bestrides, selv om skøn over merprovenu er usikre. Til gengæld er det også sikkert, at en del passagerer skræmmes bort af takstforhøjelserne. Under alle omstændigheder er der tale om en uhyre kortsigtet politik, der lægger sig i vejen for en udbygning af en vel fungerende og billig kollektiv trafik.

Aktstykke nr. 105

Bilag

Ministeriet for offentlige arbejder. København, den 19. januar 1982.

- a. Ministeriet for offentlige arbejder udbeder sig med hjemmel i lov om DSB, lov nr. 245 af 8. juni 1977, § 42, finansudvalgets tilslutning til at hæve DSBs takstniveau for passagerbefordring med 18 pct. fra den 1. april 1982. Forslaget tilsigter en forøgelse af DSBs indtægter på årsbasis med ca. 148 mill. kr. og med ca. 111 mill. kr. i 1982.
- b. DSBs regnskabsmæssige resultat for de to sidst opgjorte driftsår viser følgende:

Mill. kr.	1979	1980
Driftsresultat.....	÷ 486	÷ 789
Statens tilskud (inkl. forrentning og afskrivning)	1.008	1.363

Yderligere forringelse af driftsresultatet til et driftsunderskud på henimod 1 mia kr. må forventes i 1981 som følge af omkostningsstigninger, der ikke fuldt ud kan påregnes imødegået af mængdemæssige fremgange i afsætningen af DSBs produkter, hvorved yderligere bemærkes, at provenuet af de vedtagne takstforhøjelser pr. 1. oktober 1981 for godsbefordring og biler på overfarter kun er anslået til ca. 35 mill. kr. i 1981.

Til orientering skal nævnes, at de seneste takstforhøjelser for passagerbefordringen ved DSB blev gennemført således:

- 29. april 1979 med 6 pct. (samtidig med HR/HT).
- 10. august 1980 med ca. 3 pct. i gennemsnit for passagertakster til/fra/via hovedstadsområdet ved tilpasning til HRs zonetakster lokalt i hovedstadsområdet, jfr. Akt 518 27. juni 1980.
- 1. december 1980 med 15 pct., jfr. Akt 066 29. oktober 1980.
- 31. maj 1981 med ca. 2 pct. som følge af tilpasning til HR/HTs zonetakster for rejser til/fra/via hovedstadsområdet.

Det tilføjes, at den foreslåede takstforhøjelse på passagerområdet vil medføre en stigning i reguleringspristallet på under 0,1 procentpoint.

Passagertakster

Takstniveauet for passagerbefordring hæves pr. 1. april 1982 med 18 pct.

Taksterne for abonnementskort hæves lineært med 18 pct. For billetter gennemføres en omlægning fra et kilometerbaseret takstsystem til et zonesystem.

I lov nr. 114 af 29. marts 1978 om den lokale og regionale kollektive personbefordring uden for hovedstadsområdet, hvis formål er at fremme en samordning af den kollektive persontrafik ad vej og bane, er i § 6, stk. 2 forudsat, at fælles takst- og billetteringssystemer for bus- og togtrafik kan indføres.

DSBs omlægning til et zonesystem for billetter skal ses som en praktisk nødvendig forberedelse til gennemførelse af sådanne fælles systemer, idet næsten alle amter i dag anvender zonesystemer.

Desuden vil det nye zonesystem indebære en forenkling set i forhold til det nuværende system.

Provenuet af takstforhøjelserne udgør 18 pct., men overgangen til zonesystemet medfører, at det ikke i alle rejserelationer vil være muligt at gennemføre en forhøjelse på præcis 18 pct. Afvigelser i såvel opad- som nedadgående retning fra de 18 pct. vil forekomme. For visse korte relationer vil der blive tale om afvigelser som målt i procent vil være ret store, men målt i kroner vil være små. For rejser over længere afstande vil afvigelserne fra de 18 pct. være beskedne.

Det skal bemærkes, at der ikke sker nogen forhøjelse af den del af DSBs billet- og kortpriser, der for rejser til/fra/via hovedstadsområdet falder inden for området. Disse andele forhøjes som foran nævnt 31. maj 1981.

Forhøjelsen omfatter passagerer lokalt på DSBs indenlandske færgeoverfarer, men ikke DSBs bustakster, idet disse godkendes af de i § 3 i L 115 af 29. marts 1978 om buskørsel nævnte myndigheder. De er senest forhøjet 1. juni 1981 med ca. 10 pct.

Provenuvirkning

Provenuet af de foreslåede takstforhøjelser anslås på årsbasis at blive følgende:

	Mill. kr.
§ 2.01.01.43.01. Passagerbefordring	132
§ 2.01.01.43.07. Betaling fra HR for DSBs mindreindtægt (§ 4, L 270, 1977)	16
I alt	148

For finansåret 1982 anslås merprovenuet at blive følgende:

	Mill. kr.
§ 2.01.01.43.01. Passagerbefordring	99
§ 2.01.01.43.07. Betaling fra HR for DSBs mindreindtægt (§ 4, L 270, 1977)	12
I alt	111

I overensstemmelse med den i Akt 355 28. maj 1980 udtrykte hensigt om at lade Bornholmstrafikkens takster følge ændringer i DSBs takster, vil ministeriet i særskilt aktstykke fremsætte forslag om en forhøjelse af Bornholmstrafikkens takster.

Andre takster

Taksterne for gods- og postbefordring samt for befordring af motorkøretøjer på overfarterne er tidligere besluttet forhøjet pr. 1. oktober 1981 med 15 pct. (dog 20 pct. for stykgods og 16 pct. for post).

Forslag om størrelse af og ikrafttrædelsesdato for eventuelle yderligere takstforhøjelser på disse områder vil blive fremsat i foråret 1982, når man har haft lejlighed til at konstatere markedets reaktion på de allerede besluttede takstforhøjelser.

I finanslovforslaget for 1982 er der, som udtryk for DSBs foreløbige overvejelser, medregnet et anslået merprovenu af takstforhøjelser på 10 pct. for gods- og postbefordring samt for befordring af motorkøretøjer på overfarterne – med virkning fra 1. oktober 1982.

- c. Takstforhøjelsen ønskes gennemført pr. 1. april 1982.
- e. Under henvisning til foranstående anmodes finansudvalget om at give sin tilslutning til en forhøjelse af passagertakstniveauet med 18 pct. pr. 1. april 1982.
- f. Finansministeriets tilslutning foreligger.

J. K. HANSEN

/ Hans Henrik Winther

Til finansudvalget.

Aktstykke nr. 106

Ministeriet for offentlige arbejder. København, den 19. januar 1982.

- a. Ministeriet for offentlige arbejder udbeder sig finansudvalgets tilslutning til en forhøjelse af statsvirksomheden Bornholmstrafikkens takster fra den 1. april 1982. Forslaget tilsigter en forøgelse af Bornholmstrafikkens indtægter på årsbasis med ca. 6,8 mill. kr. og med ca. 5,6 mill. kr. i 1982.
- b. Virksomhedens interne regnskab for kalenderårene 1979 og 1980 viser sammenholdt med overslag over finansåret 1981 (inkl. takstforhøjelsen på 16,6 pct. pr. 1. oktober 1981) følgende:

	Regnskab 1979	Regnskab 1980 mill. kr.	TB 1981
Indtægter			
Bornholmstrafikken			
Direkte befordring	67,1	75,2	86,3
Fragtstøtte*)	2,9	2,9	3,2
Bornholms Fragtrute	÷ 4,0	-	-
Andre indtægter	2,4	3,3	3,7
	68,4	81,4	93,2
Udgifter (ekskl. forrentning og afskrivning)	73,5	85,1	107,7
Indtægter - Udgifter	÷ 5,1	÷ 3,7	÷ 14,5

*) Tilskud fra staten i henhold til aftale ved overtagelse af virksomheden.

Til orientering skal nævnes, at de seneste takstforhøjelser ved Bornholmstrafikken er gennemført således:

- 1. maj 1975: Passagerer, personbiler, rejsegods	10,9 pct.
- 1. juni 1975: Lastbiler og gods på lastbiler	20,0 pct.
- 1. oktober 1980: Samtlige takster	8,5 pct.
- 1. oktober 1981: Københavns-ruten:	
Passagerer gennemsnitligt	20,5 pct.
Personbiler, lastbiler og gods	19,0 pct.
Ystad-ruten:	
Passagerer	19,0 pct.

Forslag om forhøjelser

I overensstemmelse med den i Akt 355 28. maj 1980 (forhøjelsen pr. 1. oktober 1980) udtrykte hensigt om, at Bornholmstrafikkens takster fremover skal følge ændringerne i DSBs takster foreslås en forhøjelse af 6,7 pct., der fremkommer som et vejet gennemsnit af de af DSB foreslåede takstforhøjelser pr. 1. april 1982.

Det forelås endvidere, at den nærmere fordeling af forhøjelsen på taksterne for passagerer, biler og gods m.v. foretages af Bornholmstrafikkens styrelse.

Provenuvirkning

På årsbasis anslås provenuet af en gennemsnitlig forhøjelse på 6,7 pct. af udgøre ca. 6,8 mill.kr., hvoraf forhøjelse af fragtstøtten andrager ca. 0,1 mill. kr.

For perioden 1. april - 31. december 1982 anslås provenuet at blive ca. 5,6 mill. kr., heraf forølgelse af fragtstøtten ca. 0,1 mill. kr.

- c. Takstforhøjelsen ønskes gennemført pr. 1. april 1982.
- e. Under henvisning til foranstående anmodes om finansudvalgets tilslutning til forhøjelserne.
- f. Finansministeriets tilslutning foreligger.

J. K. HANSEN

/ Hans Henrik Winther

Til finansudvalget.